

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobce: **J. Š.**, bytem A., doručovací adresa X, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, v řízení o žalobě ze dne 29.3.2011 proti rozhodnutí **Krajského úřadu Karlovarského kraje**, se sídlem 360 21 Karlovy Vary, Závodní 353/88, ze dne 10.3.2011 č.j.: X o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje

t a k t o :

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Soud upozorňuje, že zákonem č. 366/2011 Sb. došlo i ke změně zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, takže s účinností od 1.1.2012 je žalovaným **Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, na něhož přešla působnost krajských úřadů, a nikoli Krajský úřad Karlovarského kraje (dále jen **KÚ**), který byl odvolacím orgánem do 31.12.2011 (§ 77 odst. 1), jehož rozhodnutí ze dne 10.3.2011 bylo žalobou napadeno.

Včasnou žalobou datovanou 29.3.2011 doručenou zdejšímu soudu dne 30.3.2011 se žalobce domáhá přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného správního orgánu KÚ ze dne 10.3.2011 č.j. X, jímž bylo odvolání žalobce zamítnuto a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Aš, odboru sociálních věcí a zdravotnictví (dále jen **MěÚ**), č.j. X ze dne 1.2.2011, jímž nebyla žalobci v souladu s § 2 odst. 5 písm. a) a § 66 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen **zákon**), přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje upravená v uvedeném zákoně,

protože žalobce byl dnem 29.8.2010 pro nespolupráci s úřadem práce sankčně vyřazen, takže ho nešlo považovat za osobu v hmotné nouzi a je posuzován jako nájemce bytu, kterému byla přiznána od července 2010 dávka státní sociální podpory příspěvek na bydlení ve výši 1.000,- Kč měsíčně, přičemž k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení a služeb bezprostředně s bydlením spojených je určena dávka pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení nikoli žalobcem požadovaná dávka mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje. Rozhodnutí MěÚ ze dne 31.1.2011 vypravené 1.2.2011 napadl žalobce včasným odvoláním, protože dle něho rozhodnutí nemá nic společného se zákonnými podmínkami, když dostává příspěvek na bydlení 1.000,-Kč měsíčně, ale nájemné činí 3.800,- Kč měsíčně.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí ze dne 10.3.2011 KÚ popsal průběh řízení a mimo jiné uvedl, že v rámci přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení předcházejícího vydání rozhodnutí nezjistil pochybení MěÚ, protože dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje je doporučeno využívat na základě správního uvážení správního orgánu prvního stupně pouze v měsíci, od kterého byl přiznán příspěvek na bydlení, který se vyplácí s měsíčním zpožděním a dále po dobu, po kterou nevznikne na příspěvek na bydlení nárok z důvodu absence hrazení nákladů na bydlení za uplynulé období, stanovené pro tuto dávku státní sociální podpory, jejichž výše je nezbytná pro uplatnění nároku na příspěvek na bydlení; KÚ vyslovil souhlas se správním uvážením MěÚ a důvody v rozhodnutí uvedenými.

Žalobce ve své žalobě ze dne 29.3.2011 mimo jiné uvedl, že se dostává do problémů s majitelem bytu kvůli opožděnému splácení nájmu, je zadlužen čím dál víc, neboť každý měsíc si musí půjčovat na základní věci nutné k životu jako je jídlo a bydlení. I když si požádal o doplatek na bydlení 17.1.2011, ale ten mu nebyl přiznán rozhodnutím MěÚ dne 15.2.2011 č.j. X, proto žádal o mimořádnou okamžitou pomoc. Závěrem žalobce navrhl vydání rozsudku, jímž bude rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření ze dne 12.5.2011 mimo jiné zdůraznil, že žalobce v době podání žádosti dne 17.1.2011 nebyl v evidenci uchazečů o zaměstnání úřadu práce z důvodu vyřazení dnem 29.8.2010, tudíž nebyl osobou v hmotné nouzi a neměl nárok na přiznání předmětné dávky. Do evidence uchazečů o zaměstnání byl žalobce zařazen až dne 7.3.2011. Také bylo podotknuto, že žalobce dal výslovný souhlas (dle § 41 zákona) ke sdělování údajů mezi státními orgány v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku. Závěrem žalovaný souhlasil, aby soud o věci samé rozhodl bez jednání, podjatost soudce nenamítl a navrhl zamítnutí žaloby.

Ze zasláního správního spisu vedeného ohledně žalobce soud zjistil, že je v něm mimo jiné založena **žádost žalobce ze dne 17.1.2011 o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje** a jako důvod jednorázového výdaje je uvedeno nocležné; založena je kopie **dokladu o zaplacení nájemného** žalobcem dne 12.1.2011 za prosinec 2010 ve výši 3.800,-Kč (*firma Z. L., K. L.*) a také kopie **nájemní smlouvy** ze dne 26.2.2010 uzavřená mezi žalobcem a uvedenou firmou na dobu určitou od 26.2.2010 do 25.2.2011, když dohodnutá úhrada za nájem činí 3.800,-Kč měsíčně a má být hrazena do 3 dne každého měsíce.

Po doručení vyjádření KÚ žalobce dne 30.5.2011 písemně sdělil, že nesouhlasí s rozhodnutím o věci bez nařízeného jednání (podjatost soudce nenamítl) a bude uplatňovat náhradu nákladů za jízdné v hromadné dopravě Aš-Plzeň tam a zpět; také vyjádřil svůj názor na řízení a právní úpravu předmětné dávky. Dále uvedl, že podle něho se KÚ vůbec nevypořádal s odvolacími a žalobními důvody, proto je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné. Závěrem navrhl, aby zdejší soud zrušil obě nezákonná správní rozhodnutí a nahradil je soudním rozhodnutím dle platných zákonů a předpisů vztahujících se k tomuto řízení.

Následně se k uvedenému podání žalobce písemně vyjádřil KÚ dne 10.6.2011 a mimo jiné v obsáhlém vyjádření zdůraznil, že žalobce léta pobírá dávky pomoci v hmotné nouzi a ze systému státní sociální podpory, tudíž je mu velmi dobře známo, co je zákonem stanoveno a že ne vždy splňuje podmínky pro přiznání nároků na předmětné dávky. Také bylo zdůrazněno, že se KU vypořádal se všemi odvolacími důvody žalobce v rozhodnutí a s žalobními body ve vyjádření ze dne 12.5.2011 a také, že relevantní důkazy jsou buď v listinné podobě předané žalobcem nebo uvedené v informačním programu, se kterým pracují všechny orgány zabývající se poskytováním dávek. Závěrem žalovaný sdělil, že v případě nařízení jednání a v případě úspěchu ve věci samé bude uplatňovat právo na náhradu nákladů řízení.

Žalobce ve velmi obsáhlém podání ze dne 20.6.2011 i nadále setrval na své žalobě ze dne 29.3.2011 s tím, že se žalovaný nevypořádal s odvolacími ani s žalobními důvody.

Žalovaný ve svém dalším obsáhlém vyjádření ze dne 29.6.2011 setrval na svém opakovaně vyjádřeném přesvědčení, že v této věci nedošlo ze strany správních orgánů k pochybení a bylo rozhodnuto v souladu se zákonem, protože již z výrazu nocležné je patrné, že se jedná o platbu jednorázového charakteru, tj. krátkodobé přespání na ubytovně, které je určeno osobě, jež se ocitla v mimořádné situaci, avšak žalobce je nájemcem bytu na základě nájemní smlouvy.

Žalobce v reakci na vyjádření žalovaného dne 12.7.2011 uvedl své osobní úvahy, protože dle něho je ze strany správních orgánů odpovídáno nesrozumitelně, neurčitě a matoucími odůvodněními postrádajícími logičnost a neopírající se o zákonná ustanovení.

Soud se nejprve zabýval vysvětlením systému pomoci v hmotné nouzi, který upravuje zákon č. 111/2006 Sb. Dávkami, kterými se řeší pomoc v hmotné nouzi, jsou: příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc. V hmotné nouzi je člověk, který má problém se zajištěním základní obživy, s bydlením nebo když ho postihne vážná mimořádná událost, například živelní pohroma. Tato dávka pomáhá jednotlivci nebo společně posuzovaným osobám. Pro všechny osoby platí stejné podmínky a rovněž se na všechny osoby vztahují stejná pravidla pro přiznávání, odebrání či snižování těchto dávek v hmotné nouzi.

V dané věci se jedná o dávku upravenou v § 36 zákona (podmínky nároku na mimořádnou okamžitou pomoc)

(1) Nárok na mimořádnou okamžitou pomoc má

- a) osoba uvedená v § 2 odst. 3,
- b) osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi,
- c) osoba uvedená v § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.

(2) Pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 3, odst. 5 písm. a) a odst. 6 se tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout pouze jedné z osob společně posuzovaných, jde-li o stav hmotné nouze podle § 2 odst. 4 a § 37.

a § 37 zákona (výše mimořádné okamžité pomoci)

Výše mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené

- a) v § 2 odst. 3 se stanoví k doplnění příjmu do výše existenčního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem, a u nezaopatřeného dítěte do výše jeho životního minima,
- b) v § 2 odst. 4 se stanoví s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby až do patnáctinásobku částky životního minima jednotlivce),
- c) v § 2 odst. 5 písm. a) se stanoví až do výše jednorázového výdaje,
- d) v § 2 odst. 5 písm. b) se stanoví až do výše nákladů uvedených v § 2 odst. 5 písm. b), s tím, že součet dávek poskytnutých podle tohoto ustanovení nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetnásobek životního minima jednotlivce),
- e) v § 2 odst. 6 se stanoví jednorázově až do výše 1 000 Kč s ohledem na okamžité nezbytné potřeby; celková výše mimořádné okamžité pomoci se stanoví s přihlédnutím k úložnému a k prostředkům, které obdrží osoba při propuštění ze školského zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Součet dávek poskytnutých podle tohoto ustanovení nesmí v rámci jednoho kalendářního roku překročit čtyřnásobek životního minima jednotlivce.

Soud považuje za vhodné připomenout, že obsah zákona o hmotné nouzi není naprosto jednoznačný a srozumitelný, tedy ani pro občany, kteří s ním přicházejí do kontaktu pouze jako žadatelé o dávku, přičemž MPSV nedostatky zákona napravují vydáváním četných metodických pokynů, které však nejsou závaznou právní normou a umožňují několikery výklad. V této oblasti již rozhodoval i NSS, který v rozsudku č.j. 3 Ads 113/2011-46 ze dne 23.11.2011 vyjádřil, že **mimořádná okamžitá pomoc**, jak plyne ze samotného jazykového výkladu tohoto pojmu, **je dávkou jednorázovou pro osoby ocitající se v takové mimořádné situaci, která vyžaduje okamžitou pomoc, ať už peněžitou či věcnou**. Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci tak může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy žadatel není osoba v hmotné nouzi, ale je mu vhodné bezprostředně poskytnout pomoc, což však nevylučuje, aby tato pomoc byla poskytnuta též osobě pobírající příspěvek na živobytí a v hmotné nouzi se již nacházející. Mimořádná okamžitá pomoc může být jak fakultativní dávkou, tak i dávkou nárokovou (jako je tomu právě v případě osoby, jíž hrozí vážná újma na zdraví), u které není stanovena pevná hranice příjmu; záleží tedy na správní úvaze orgánu pomoci v hmotné nouzi, zda a v jaké výši tuto dávku poskytne, přičemž tento postup může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. S ohledem na skutečnost, že jde o dávku poskytovanou podle zákona č. 111/2006 Sb., musí jít o osobu, která nemá dostatečné finanční prostředky ani takový majetek, aby mohla nepříznivou situaci řešit vlastními silami.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 111/2006 Sb. k dávce mimořádné okamžité pomoci a podmínkám jejího poskytování uvádí, že „[u] dávkou mimořádná okamžitá pomoc se

osoba posuzuje individuálně, dávka se poskytuje pouze jí, platí jen podmínka, že v případě dávky poskytované při živelné či jiné pohromě se tato dávka poskytne pouze jedné ze společně posuzovaných osob. Mimořádná okamžitá pomoc je dávkou, u které není stanovena pevná hranice příjmu; přesto s ohledem na skutečnost, že jde o dávku poskytovanou podle zákona o pomoci v hmotné nouzi, musí jít o osobu, která nemá dostatečné finanční prostředky ani majetek takový, aby mohla nepříznivou situaci řešit vlastními silami. [...] Osobám, které nesplňují podmínky pro uznání situace hmotné nouze, ale protože nemají dostatek finančních prostředků, hrozí jim vážná újma na zdraví lze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc do výše existenčního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem, resp. do výše životního minima v případě nezaopatřeného dítěte.“

Jak vyplývá z jazykového, logického a systematického výkladu citovaných ustanovení zákona č. 111/2006 Sb., v případě hrozící vážné újmy na zdraví orgán pomoci v hmotné nouzi neposuzuje, zda je osoba žádající o dávku v hmotné nouzi osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 téhož zákona, neboť tuto podmínku osoba pro získání mimořádné okamžité pomoci z tohoto důvodu splňovat nemusí. Na druhé straně ovšem i zde zákon uvádí, že to, zda osobě hrozí vážná újma na zdraví, je zapotřebí posuzovat „s přihlédnutím k jejím příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům“. Pojem „příjem“ je pro účely rozhodování o nároku na mimořádnou okamžitou pomoc, stejně jako na ostatní dávky, třeba posuzovat na základě vymezení tohoto pojmu v § 9 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/2006 Sb. ve smyslu definice obsažené v § 6 až § 8 zákona č. 110/2006 Sb., a to včetně tzv. fikce příjmu osob samostatně výdělečně činných, které sice nemají příjem ze samostatné výdělečné činnosti, ale nepřerušily výkon této činnosti ani jim tato činnost nebyla pozastavena (§ 8 odst. 3 zákona č. 110/2006 Sb.).

Soud podotýká, že sice v předloženém správním spisu nebyl založen žádný doklad prokazující, že žalobce byl dnem 29.8.2010 pro nespolupráci s úřadem práce sankčně vyřazen, ani žádný úřední záznam obsahující skutečnosti známé úřední osobě z úřední činnosti, ale tato skutečnost nebyla spornou skutečností v tomto řízení. ***Je však nezbytné, aby si všechny rozhodující správní orgány uvědomily, že je nezbytné, aby všechny rozhodné skutečnosti byly obsaženy ve správním spisu, protože na jejich základě je rozhodováno o žádostech občanů, tj. žadatelů, a tyto podklady jsou základním stavebním materiálem pro samotné rozhodnutí. Bez podkladů je totiž každé takové rozhodnutí nepřezkoumatelné.***

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen „správní orgán“). Podle § 31 odst. 2, 3 s.ř.s. ve věcech pomoci v hmotné nouzi ***rozhoduje specializovaný samosoudce***, který má práva a povinnosti předsedy senátu.

Soud se zabýval předmětnou žalobou v rámci vymezeném obsahem napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 10.3.2011, a to na základě žalobních bodů uvedených v žalobě, kdy ani žalobce nezpochybnil, že v předmětné době nebyl v evidenci úřadu práce, tudíž opravdu nesplňoval podmínku stanovenou v § 2 odst. 5 písm. a) zákona ohledně osoby v hmotné nouzi. ***Dle názoru soudu je však ohledně předmětné dávky potřeba nejprve***

vyhodnotit, zda žadatelem uvedený důvod jednorázového výdaje odpovídá charakteru dávky a teprve poté posoudit, zda se jedná i o osobu v hmotné nouzi, což se jeví ve všech směrech efektivnějším než opačný postup.

Ústního jednání se žalobce nezúčastnil a zástupce žalovaného závěrem navrhl zamítnutí žaloby proto, že žalobní návrh je zřejmě nedůvodný.

V této věci neshledal soud ze strany správních orgánů taková pochybení, která by odůvodňovala zrušení napadeného rozhodnutí. Rozhodnutí MěÚ i KÚ jsou přezkoumatelná, ve svém rozhodnutí se KÚ vypořádal dostatečným způsobem s odvolacími námitkami žalobce uplatněnými v odvolání ze dne 3.2.2011, ač žalobce je přesvědčen o opaku, proto žalobní body uplatněné v žalobě soud neshledal důvodnými, i když se nejspíše žalobce domnívá, že nepřiznání doplatku na bydlení by mělo být důvodem k přiznání mimořádné okamžité pomoci. V případě žalobce se nejednalo v žádném případě o úhradu nocležného, což je skutečně úhrada za nocleh, tedy přespání, ale v této věci se jedná o úhradu nájemného, což je diametrálně odlišná platba. Soud pouze poznamenává, že je s podivem, jak obsáhlá vyjádření v této věci podal jak KÚ tak i žalobce, ačkoliv předmět tohoto soudního přezkumu je dán skutečně pouze rozsahem napadeného rozhodnutí správního orgánu. Po provedeném dokazování dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem soud žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s.ř.s., ve kterém je uvedeno, že soud zamítne žalobu, není-li důvodná (*výrok I. rozsudku*).

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s.ř.s. tak, jak je ve *výroku II. rozsudku* uvedeno. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží a žalovaný nemá na náhradu nákladů řízení právo.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. *Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.*

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně